

HET IS ALTIJD HOOGSEIZOEN IN VALKENBURG AAN DE GEUL

TEKST: MANON VAN KETWICH
FOTOGRAFIE: PAULIEN VARKEVISSER

NA JAREN VAN VERVAL EN VERGANE GLORIE IS HET CENTRUM VAN VALKENBURG AAN DE GEUL OPNIEUW INGERICHT. EENHEID EN RUST ZIJN DE KERNWOORDEN VAN DEZE PAREL IN ZUID-LIMBURG.

Het centrum van Valkenburg aan de Geul. Voor velen bekend van vakanties, weekendjes weg of van de vele evenementen rond wielrennen. Maar ook berucht door de overvolle straten vol brallende jongeren met ontblote bovenlijven en bouwvakkers die op de klompen hun vakantie kwamen vieren met bier als eerste levensbehoefte. Kwamen vroeger mensen twee weken lang naar het stadje aan de Geul, tegenwoordig is Valkenburg slechts één van de hotspots in Zuid-Limburg en meer het soort dorp om een paar of zelfs maar één dag te verblijven. Dit vraagt een andere kwaliteit van verblijven, maar ook van de openbare ruimte.

Reden voor de gemeente om het hele centrum op de schop te gooien. Nu, na ongeveer zes jaar van herinrichten, worden de puntjes op de i gezet.

Het is nog vroeg, op een vrijdagochtend begin juni. In een week waar door de overvloedige regenval in verscheidene plaatsen in Limburg sprake is van wateroverlast, stroomt ook hier de Geul woest door het dorp. De straten en pleinen zijn nog leeg, de regen houdt de mensen binnen. Alleen in het historische centrum, waar de terrassen het straatbeeld bepalen, zijn brouwerijen druk bezig om de horeca van waar te voorzien.

Wethouder Carlo Vankan en projectleider Jos Bauer van de gemeente Valkenburg vertellen samen over het omvangrijke project, dat in het begin slechts een klein deel van het centrum behelsde. "In eerste instantie lag er alleen een plan voor het nieuwe winkelcentrum Aan de Kei. Een klein deel van de openbare ruimte zou daarin meegenomen worden plus een ondergrondse parkeergarage. Er was geld voor alleen dit deel, maar stadsbouwmeester Wiel Arets heeft een plan gemaakt voor het hele dorp", vertelt Bauer. "Het getuigt van een langetermijnvisie van de burgemeester van Valkenburg", vult wethouder Vankan aan. Het hele plan kostte zo'n 100 miljoen euro, terwijl slechts 15 miljoen euro beschikbaar was. Toch werd gekozen voor een ontwerp voor het hele dorp. "Op die manier wordt het één integraal verhaal en krijgt het hele dorp dezelfde uitstraling." Het ontwerp van de herinrichting is verzorgd door Hurks.

Drie gebieden

Nu, zeven jaar later, is bijna het hele dorp onder handen genomen. Valkenburg is grofweg te verdelen in drie gebieden: Naast het winkelgebied zijn dat het Geuleiland en het historische centrum,

waar vooral horeca is gevestigd. In het winkelgebied was de Lindenlaan het startpunt van de herinrichting. De straat ging van gevel tot gevel open, om ruimte te maken voor nieuwe kabels en leidingen, maar ook voor een nieuwe rioolbuis. Het regenwater is afgekoppeld van het afvalwater, bij hevige regenval kan afvalwater niet meer aan de oppervlakte komen. Groen werd gehandhaafd of aangevuld en waar nodig vervangen. De verharding is in basalt uitgevoerd, dat komt overal in het dorp terug. Alleen in het historische centrum is gekozen voor natuursteen, maar wel in dezelfde kleurstelling om de eenheid te bewaren.

Vanaf de Lindenlaan loopt de bezoeker over de versmalde brug het Geuleiland op. Hier ligt het vernieuwde Theo Dorrenplein. Vroeger een doorgaande weg met een taxistandplaats, nu getransformeerd tot een gezellig verblijfsplein. Door de bruggen over de Kleine Geul te versmallen is het idee van een eiland veel sterker aanwezig dan voorheen. Aan de andere kant van het Theo Dorrenplein loopt men via de tweede brug door de Geulpoort naar het historische centrum. In 2014 zijn de fundamenten van deze middeleeuwse poort opgegraven en is hij in oude luister her-

Door de bruggen over de Kleine Geul te versmallen is het idee van een eiland veel sterker aanwezig dan voorheen

Door een rustiger en transparantere uitstraling te creëren, wordt alle horeca aantrekkelijker

steld. Net als in de rest van het dorp komt in de poort het mergel uit de omgeving van Valkenburg duidelijk terug. Een lange bommenrij vanaf de poort langs de Geul markeert de plek waar vroeger de stadsmuur liep. Waar vroeger de torens zaten is nu plek gemaakt om over de Geul uit te kijken. Vanaf de Geulpoort loopt een trap naar beneden naar de oude wasplaats aan de rivier.

Langs de Kleine Geul loopt men naar de rand van het centrum naar het vernieuwde Halderpark. Deze plek was vroeger niet erg in trek, maar mede door een bijzonder lichtplan van Studio DL is dit een nieuwe hotspot. Op de trappen is het goed toeven in het zonnetje en het park leent zich bovendien voor toneelvoorstellingen met de stadsmuur als decor.

Lichtplan

Studio DL legde voor de gemeente een 'topografie van het licht' vast, drie grondtonen voor de dominerende kleurstelling van zijn lichtontwerp: koel blauw, warm amber en vurig rood. Het blauw haakt aan bij de Geul. Het amber refereert aan het mergel dat typerend is voor veel Valkenburgse centrumbebouwing. En dan is er nog het rood, als uitdrukking van het uitgaansleven. Dat speelt zich voornamelijk af in het historische centrum van Valkenburg. Het stadje is na Amsterdam de gemeente met het hoogste aantal hotelovernachtingen van Nederland. Of, zoals Bauer het formuleert: "Het is hier altijd hoogseizoen." Waren het voorheen vooral jongeren en bouwvakkers die de straten van Valkenburg bevolkten, tegenwoordig is de vraag naar hogere kwaliteit hotels en restaurants gestegen. Wethouder Vankan: "Een reisje naar Spanje was vroeger niet te betalen dus bleef men vaker in Nederland vakantie houden. Tegenwoordig gaat men veel meer naar het buitenland. Mensen die Valkenburg bezoeken blijven meestal maar een paar dagen. Door een betere kwaliteit

verblijfsmogelijkheden te bieden hopen we de toeristen toch hier te houden. Dat wil niet zeggen dat ze alle dagen hier moeten zijn, maar wel dat ze Valkenburg als uitvalsbasis zien voor dagtrippjes. Je kunt in de omgeving prachtig fietsen en wandelen. En dan zou het heel mooi zijn als men aan het eind van de dag hier nog even op het terras gaat zitten en hier ook slaapt. Het is een kwestie van imago-overandering. Vroeger was hier veel overlast, nu is het veel rustiger." De wethouder kan het weten, net als Bauer woont hij in het hart van Valkenburg.

Terrasbeleid

Om deze groep toeristen én inwoners te bedienen is onder meer het terrasbeleid aangepakt. Door een rustiger en transparantere uitstraling te creëren wordt alle horeca aantrekkelijker. Dat houdt concreet in dat horeca-ondernemers allemaal dezelfde zonnenschermen hebben gekregen, waarbij ze zelf konden kiezen uit negen neutrale kleuren. Daarnaast zijn de afscheidingen tussen de verschillende zaken doorzichtig gemaakt, zodat de zichtlijnen behouden blijven. Tevens wordt het uitstallingsbeleid aangepakt. "Ik vind dat winkels het onderscheidende vermogen in hun etalage moeten laten zien", meent wethouder Vankan.

Het hele project ziet de wethouder als een soort dominospel waarvan de stenen één voor één begonnen te vallen. Wat begon met alleen het gebied rond het winkelcentrum breidde zich steeds verder uit. Horeca-ondernemers spraken al snel de wens uit om ook de openbare ruimte in het historische centrum aan te pakken. Vankan is uitermate tevreden over het eindresultaat. "In Valkenburg hoef je niet veel evenementen te organiseren om het leuk te maken. Die geweldige omgeving, die krijgen we cadeau", doelt hij op de groene heuvels, de mergelgrotten en de Cauberg als echte trekpleisters. "Een beetje zon is al genoeg."

COMMUNICATIE

Bij een omvangrijke herinrichting zoals in Valkenburg is overlast een onvermijdelijk gevolg. Een goede communicatie met bewoners en ondernemers is dan van ongekend belang, is ook projectleider Jos Bauer van mening. "Elke zondag hebben we daarom een bulletin uitgestuurd met de werkzaamheden voor de komende week daarin beschreven. Verder is het belangrijk dat je snel kunt inspelen op problemen. Het helpt dan dat ik zelf ook in het centrum van Valkenburg woon. Men wist mij goed te vinden. Een plankje naar de voordeur van een horeca-onderneming is dan snel gelegd. Door het op deze manier te doen voelt men zich gehoord. Directe communicatie is heel belangrijk."